

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

SENAT
110 1.07.2020

SENAT
PREȘEDINTE
Nr. I 989
Data 30.06.20

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România
Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80
Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosarul nr.850A/2020

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ
NR 583 / 30 JUN 2020

Către,

ROBERT-MARIUS CAZANCIUC
VICEPREȘEDINTELE SENATULUI ROMÂNIEI

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului Național Liberal și Uniunii Salvați România, referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru completarea art.5 din Legea nr.33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitatea publică (PL-x nr.244/2019).

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 30 iulie 2020 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 23 septembrie 2020.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE,

PROF.UNIV.DR. VALER DORNEANU

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr. 8504/2020

ROMANIA

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ

NR. 3569 / 30 JUN 2020

Parlamentul României
Camera Deputaților
Cabinet Secretar general

București, 30 Iunie 2020
Nr. 2/4368

Domnului Valer DORNEANU
Președintele Curții Constituționale

Stimate domnule Președinte,

Vă trimitem, alăturat, sesizarea formulată de deputați aparținând Grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal și ai Uniunii Salvați România referitoare la Legea pentru completarea art.5 din Legea nr.33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică.

Cu aleasă considerație,

SECRETAR GENERAL

Silvia Claudia MIHALCEA

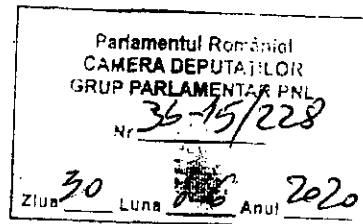

ROMANIA

Parlamentul României
Camera Deputaților

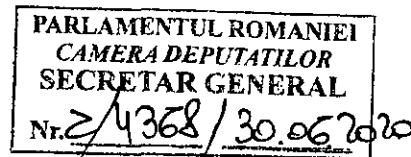
C ă t r e,

Secretariatul General al Camerei Deputaților

Doamnei Silvia Claudia MIHALCEA,

Secretar General al Camerei Deputaților

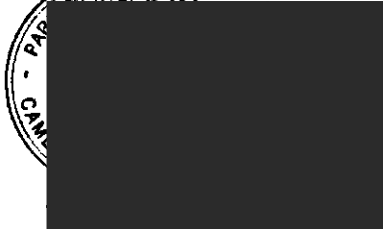

Stimată Doamnă Secretar General,

În temeiul prevederilor art. 146 lit. a) din Constituție și în baza art. 15, alin. (1) din Legea 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, în numele semnatarilor, vă înaintăm **Sesizarea** la Curtea Constituțională referitoare la **Legea pentru completarea art. 5 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică**, adoptată de Camera Deputaților, în ședința din data de 24.06.2020, în calitate de cameră decizională.

Lider Grup PNL,

Deputat Florin ROMAN

Lider Grup USR,

Deputat Catalin DRULĂ

Către,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Domnului Valer DORNEANU,

Președintele Curții Constituționale

DOMNULE PREȘEDINTE,

În conformitate cu prevederile art. 146 lit. a) din Constituția României și art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale a României, republicată, cu modificările și completările ulterioare, deputații menționați în anexele atașate formulăm prezenta

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE

a *Legii pentru completarea articolului 5 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică (PL-x nr. 244/2019)*, pe care o considerăm neconformă cu o serie de prevederi din Constituția României, pentru motivele expuse în continuare.

A. SITUAȚIA DE FAPT

Legea care face obiectul prezentei sesizări a fost inițiată în anul 2018, sub denumirea „*Proiect de lege pentru completarea articolului 5 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică*”, de către următorii parlamentari: Bălănescu Alexandru - deputat PSD; Benkő Erika - deputat UDMR; Boboc Tudorița-Rodica - deputat PSD; Boboc Valentin Gabriel - deputat PSD; Ciofu Tamara-Dorina - deputat PSD; Cîtea Vasile - deputat PSD; Cobuz Maricela - deputat PSD; Cocoș Vasile - deputat PSD; Gilia Claudia - deputat PSD; Hărățău Elena - deputat PSD; Holban Georgeta-Carmen - deputat PSD; Manole Petre-Florin - deputat PSD; Meiroșu Marilena-Emilia - deputat Independent; Mînzatu Roxana - deputat PSD; Neață Eugen - deputat PSD; Niță Nicu - deputat PSD; Păle Dănuț - deputat PSD; Paraschiv Rodica - deputat PSD; Petrea Gabriel - deputat PSD; Popa Ștefan-Ovidiu - deputat PSD; Șarapatin Elvira - deputat PSD; Suciu

Vasile-Daniel - deputat PSD; Surgent Marius-Gheorghe - deputat ALDE; Weber Mihai - deputat PSD și a fost adoptată de Camera Deputaților, în calitate de cameră decizională, în data de 24 iunie 2020, fiind depusă, în aceeași zi, la Secretarul general pentru exercitarea dreptului de sesizare asupra constituționalității legii.

I. Derularea procedurii legislative la Senat

1. la data de 17.12.2018 a fost înaintată de către Camera Deputaților și înregistrată la Senat pentru dezbateră cu indicativul B698;
2. la data de 10.01.2019 a fost primit avizul favorabil nr. 125 al Consiliului Economic și Social;
3. la data de 18.01.2019 a fost primit avizul favorabil nr. 31 al Consiliului Legislativ;
4. la data de 18.02.2019 a fost prezentată în Biroul permanent cu codul L110;
5. la data de 06.03.2019 a fost primit avizul favorabil cu nr. 47 al Comisiei pentru administrație publică;
6. la data de 14.03.2019 a fost primit punctul de vedere negativ cu nr. 258 al Guvernului;
7. la data de 01.04.2019 plenul Senatului aprobă prelungirea termenului de adoptare tacită de la 45 la 60 de zile
8. la data de 06.05.2019 a fost adoptată tacit, prin împlinirea termenului pentru dezbateră și adoptare.

II. Derularea procedurii legislative la Camera Deputaților

1. la data de 13.05.2019 a fost prezentată în Biroul Permanent cu indicativul PL-x nr. 244/2019;
2. la data de 04.06.2019 a fost primit avizul negativ nr. 4c-7/219 al Comisiei pentru administrație publică și amenajarea teritoriului;
3. la data de 25.06.2019 a fost primit raportul de admitere cu amendamente nr. 4c-13/444 al Comisiei juridice, de disciplină și imunități;
4. la data de 03.07.2019 a fost adoptată în plen cu 207 de voturi pentru, 40 împotriva și 5 abțineri;
5. la data de 09.07.2019 a fost trimisă la Președintele României pentru promulgare;

III. Procedura de reexaminare

1. la data de 30.07.2019 Președintele României a solicitat reexaminarea legii și înaintază cererea de reexaminare Senatului;
2. la data de 11.09.2019 a fost transmis avizul favorabil nr. 245 al Comisiei pentru administrație publică;
3. la data de 02.10.2019 a fost primit raportul negativ nr. 51 al Comisiei juridice, de numiri, disciplină și imunități; tot în data de 02.10.2019, Comisia pentru mediu depune raportul cu nr. 57-NEGATIV
4. la data de 22.10.2019 legea a fost respinsă în plenul Senatului, cu 59 de voturi pentru și 6 abțineri, ca urmare a cererii de reexaminare;
5. la data de 28.10.2019 legea a fost prezentată în Biroul Permanent al Camerei Deputaților;
6. la data de 19.12.2019 a fost primit, din partea Comisiei juridice, de disciplină și imunități. raportul de admitere (nr. 4c-13/444) și respingerea cererii de reexaminare a legii formulate de Președintele României
7. la data de 10.02.2020 a fost înscris pe ordinea de zi a plenului Camerei Deputaților;
8. la data de 12.02.2020 a fost primit punctul de vedere negativ al Guvernului (nr. 83/DPSG/29.01.2020);
9. la data de 10.03.2020 a fost înscris pe ordinea de zi a plenului Camerei Deputaților și a fost trimis pentru raport suplimentar la Comisia juridică, de disciplină și imunități;
10. la data de 19.05.2020 a fost primit raportul suplimentar I de admitere al Comisiei juridice, de disciplină și imunități (nr. 4c-13/444);
11. la data de 20.05.2020 a fost înscris pe ordinea de zi a plenului Camerei deputaților și a fost trimis pentru raport suplimentar la Comisia juridică, de disciplină și imunități prin care se propune respingerea cererii de reexaminare și adoptarea legii în forma trimisă inițial la promulgare;
12. la data de 22.06.2020 a fost primit raportul suplimentar II de admitere al Comisiei juridice, de disciplină și imunități (nr. 4c-13/444);
13. la data de 24.06.2020 a fost adoptată, în plen, cu 178 de voturi pentru, 111 voturi împotriva, 4 abțineri și un vot neexprimat;

B. Admisibilitatea sesizării de neconstituționalitate

Cu privire la admisibilitatea sesizării de neconstituționalitate anterior promulgării legii, dispozițiile constituționale și regulamentele sunt următoarele:

Constituția României

„Art. 146

Curtea Constituțională are următoarele atribuții:

a) se pronunță asupra constituționalității legilor, înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori, precum și, din oficiu, asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;”

Regulamentul Camerei Deputaților

„Art. 93

(1) La începutul fiecărei ședințe în plenul Camerei Deputaților, președintele de ședință va anunța că a fost realizată distribuția către deputați a documentelor prevăzute la alin. (2) și (3), pentru informarea acestora.

(2) La casetele electronice ale deputaților se va distribui informarea privind proiectele de legi, propunerile legislative și proiectele de hotărâri ale Camerei Deputaților. Informarea va cuprinde titlul, comisiile sesizate în fond și comisiile ce vor întocmi aviz, precum și termenele de depunere a raportului și a amendamentelor. Programul de lucru și ordinea de zi se vor distribui pe suport hârtie.

(3) La casetele electronice ale deputaților se vor distribui lista rapoartelor ce au fost întocmite de comisiile sesizate în fond în ordinea cronologică a depunerii lor la Biroul permanent, lista proiectelor de legi și a propunerilor legislative ce au fost adoptate de cele două Camere și pentru care se poate exercita dreptul de sesizare a Curții Constituționale, conform legii, sumarul fiecărui Monitor Oficial al României, Partea I, și textele integrale ale moțiunilor simple și de cenzură.”

„Art.134

...

(3) Legea adoptată de Camera Deputaților cu privire la care Senatul s-a pronunțat ca primă Cameră sesizată ori, după caz, în calitate de Cameră decizională pentru unele prevederi, semnată de președintele Camerei Deputaților și de președintele Senatului, se comunică, cu 5 zile înainte de a fi trimisă spre promulgare, Guvernului, Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și Avocatului Poporului și se depune la secretarul general al Camerei Deputaților și la secretarul general al Senatului, în vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale. Dacă legea este adoptată în procedură de urgență, termenul este de două zile.”

Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale

„(1) Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori.

(2) În vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale, cu 5 zile înainte de a fi trimisă spre promulgare, legea se comunică Guvernului, Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și Avocatului Poporului și se depune la secretarul general al Camerei Deputaților și la cel al Senatului. În cazul în care legea a fost adoptată cu procedură de urgență, termenul este de două zile.

(3) Data la care legea a fost depusă la secretarii generali ai Camerelor se aduce la cunoștință în plenul fiecărei Camere în termen de 24 de ore de la depunere. Depunerea și comunicarea se fac numai în zilele în care Camerele Parlamentului lucrează în plen.

(4) Sesizarea făcută de parlamentari se trimite Curții Constituționale în ziua primirii ei, de către secretarul general al Camerei respective.”

Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru adoptarea actelor normative

„Art.46

(1) Actul normativ adoptat se semnează de reprezentantul legal al emitentului, se datează și se numerotează.

(2) *Data legii este aceea la care i se dă număr, după promulgare. Pentru actele normative ale Parlamentului, care, potrivit legii, nu se supun promulgării, data actului este aceea a adoptării.*

(3) *Actele Guvernului poartă data ședinței Guvernului în care actul a fost aprobat. Data celorlalte acte normative este aceea la care au fost semnate.*

(4) *Numerotarea actelor normative se face în ordinea datării lor, separat pe fiecare an calendaristic.*

(5) *La legi este obligatoriu ca în finalul actului să se facă mențiunea despre îndeplinirea dispoziției constituționale privind legalitatea adoptării de către cele două Camere ale Parlamentului.*

(6) *Formula de atestare a legalității adoptării proiectului de lege, utilizată de fiecare Cameră, în ordinea adoptării, este:*

a) *"Acest proiect de lege a fost adoptat de Camera Deputaților/Senat în ședința din ..., cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (1) sau, după caz, art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată." - în cazul în care Camera Deputaților/Senatul adoptă proiectul de lege sau propunerea legislativă, cu sau fără amendamente;*

b) *"Acest proiect de lege se consideră adoptat de Camera Deputaților/Senat în forma inițială, în condițiile art. 75 alin. (2) teza a III-a sau ale art. 115 alin. (5) teza a III-a, după caz, din Constituția României, republicată." - în cazul în care se depășește termenul prevăzut pentru adoptare.*

(7) *Formula de atestare a legalității adoptării legii va avea următorul cuprins: Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) sau (2), după caz, din Constituția României, republicată.*

(8) *În cazul în care legea este adoptată în ședința comună a celor două Camere, formula de atestare a legalității adoptării acesteia va avea următorul cuprins: Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 65 alin. (2) și ale art. 76 alin. (1) sau (2) ori art. 148 alin. (1) sau art. 149, după caz, din Constituția României, republicată.*

(9) *În cazul legilor de revizuire a Constituției României, formula de atestare a legalității adoptării acestora va avea următorul cuprins: Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților și de Senat, cu respectarea prevederilor art. 151 alin. (1) sau alin. (2), după caz, din Constituția României, republicată.*

(10) Formula de atestare este urmată de semnăturile președinților celor două Camere sau ale vicepreședinților care au condus ședințele.”

În această privință, Curtea Constituțională a detaliat o procedură clară prin Decizia nr.67/2018, prin conținutul căreia se stabilesc următoarele repere:

„Paragraf 65

În acest context factual, Curtea va analiza problema admisibilității prezentei sesizări. Astfel, pornind de la jurisprudența sa constantă, potrivit căreia termenele instituite de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 au un caracter de protecție pentru titularii dreptului de sesizare a instanței constituționale, neexistând nicio sancțiune dacă aceștia sesizează instanța constituțională după expirarea acestora, cu condiția ca legea să nu fi fost promulgată în prealabil de Președintele României, în termenul constituțional de 20 de zile, Curtea apreciază că, în ipoteza întreruperii termenului de promulgare, admisibilitatea sesizării nu poate fi raportată decât la termenele stabilite de lege și de Constituție, iar nu la lipsa decretului de promulgare.[...]”

„Paragraf 70

În concluzie, o sesizare a Curții Constituționale (i) va fi întotdeauna admisibilă dacă se realizează în interiorul termenelor legale de 5 zile, respectiv 2 zile, prevăzute de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, (ii) va fi admisibilă după depășirea termenului legal prevăzut de Legea nr. 47/1992, în interiorul termenelor de promulgare de 20 de zile, respectiv 10 zile, prevăzute de art. 77 alin. (1) și (3) din Constituție, însă condiționat de nepromulgarea legii, (iii) va fi admisibilă în ipoteza întreruperii termenului de promulgare, ca urmare a formulării în prealabil a unei alte sesizări de neconstituționalitate, doar dacă s-a realizat în interiorul termenului de promulgare de 20 de zile, respectiv de 10 zile, pe care titularul sesizării l-ar fi avut la dispoziție ipotetic, dacă nu ar fi intervenit cazul de întrerupere a procedurii promulgării. Dimpotrivă, dacă nu sunt întrunite condițiile cu privire la termenele stabilite de lege și de Constituție, sesizarea Curții va fi respinsă ca inadmisibilă.”

Conform fișei actului normativ publicată pe pagina electronică a Camerei Deputaților, Legea a fost adoptată de Camera decizională, Camera Deputaților la data de 24 iunie 2020.

Conform *art.134 alin.(3) din Regulamentul Camerei Deputaților* o Lege este depusă la Secretarul General al Camerei Deputaților pentru exercitarea dreptului de sesizare la Curtea Constituțională după ce Legea este atestată pentru legalitate prin semnătura Președintelui Camerei Deputaților și prin semnătura Președintelui Senatului, iar ulterior anunțată la începutul primei ședințe (ulterioare) a Camerei Deputaților, în concordanță cu *art.93 alin.(1) și alin.(3) din Regulament*.

Or, în cauză, Legea a fost anunțată ca depusă la Secretarul General al Camerei Deputaților la aceeași dată la care legea a fost adoptată, fiind imposibilă existența legii în forma pentru promulgare, semnată de Președinții celor două Camere. Prin urmare, reglementarea a fost depusă la Secretarul General cu încălcarea dispozițiilor regulamentare și legale prevăzute de Legea nr.24/2000 în fraudarea dreptului de sesizare al deputaților, fiind o încălcare gravă a dispozițiilor art.146 litera a) din Constituție.

Mai mult, deși nu au fost respectate dispozițiile regulamentare invocate mai sus, termenul de sesizare de 5 zile pentru procedura comună a fost calculat în mod eronat în fraudarea dreptului de sesizare, în sensul în care, de la data de miercuri, 24 iunie 2020, termenul de 5 zile a fost calculat cu includerea în termen a zilelor libere nelucrătoare (sâmbătă, 27 iunie 2020 și duminică, 28 iunie 2020) în care exercitarea dreptului constituțional nu este posibilă, deoarece Secretariatul General al Camerei Deputaților nu lucrează, deci sesizarea nu putea fi înregistrată. Totodată, este imposibilă realizarea procedurii prevăzute de art.15 alin.(4) din Legea nr.47/1992.

Potrivit practicii constituționale, toate termenele trebuie stabilite în sensul asigurării exercitării drepturilor constituționale și nu în sensul împiedicării exercitării acestora. Pe cale de consecință, în opinia noastră, termenul de 5 zile a început să curgă (neregular) la data de miercuri 24 iunie 2020 și se împlinește la data de marți, 30 iunie 2020, data înregistrării prezentei sesizări de neconstituționalitate.

Prin argumentele detaliate mai sus am demonstrat că obiecția de neconstituționalitate este susținută de un număr peste 50 de deputați cu drept de sesizare, iar în privința termenului de depunere considerăm că obiecția este înregistrată în termenul prevăzut de art.134 alin.(3) din Regulamentul Camerei Deputaților. Pe cale de consecință, sesizarea de neconstituționalitate îndeplinește toate condițiile de admisibilitate, sens în care vă rugăm să admiteți obiecția și să procedați la analiza motivelor de neconstituționalitate.

C. SITUAȚIA ÎN DREPT

I. MOTIVE EXTRINSECI DE NECONSTITUȚIONALITATE

I.1. Legea încalcă dispozițiile art. 8 alin. (4), art. 36 alin. (1), art. 37 alin. (2) și art. 47 alin. (2) din legea nr. 24/2000, cu consecința încălcării dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituția României

Conform acestor dispoziții, tehnica normativă obligă legiuitorul să adopte acte normative cu un conținut clar, astfel încât destinatarul normei să poată avea reprezentarea comportamentului social adecvat normei respective. Conform art. 8 alin. (4) din Legea nr. 24/2000 norma juridică trebuie să fie clară, fluentă și inteligibilă.

În acest sens, Președintele României a arătat, prin cererea de reexaminare, critică ignorată de legiuitor, următoarele:

„În ceea ce privește includerea în sfera „lucrărilor de interes public major” a lucrărilor „privind producția și distribuția de energie electrică și termică având ca scop utilizarea durabilă a resurselor de apă, monopol natural de interes strategic pentru realizarea de amenajări hidroenergetice”, considerăm că norma este lipsită de predictibilitate și ar putea genera dificultăți în aplicare.

Din modul de redactare a normei, această categorie de lucrări nu este circumstanțiată vreunui tip de interes (local/național) ceea ce permite, în aplicare, interpretarea potrivit căreia ar putea fi considerate lucrări de interes public major orice lucrări privind producția și distribuția de energie electrică și termică având ca scop utilizarea durabilă a resurselor de apă. Din această perspectivă, apreciem că se impune stabilirea, prin lege, a unor criterii clare care să permită încadrarea acestor tipuri de lucrări în sfera „lucrărilor de interes public major”.

Circumstanțierea este cu atât mai importantă cu cât, legiuitorul trebuie să aibă în vedere, pe de o parte, echilibrul dintre nevoia de dezvoltare socio-economică și nevoia de protecție a mediului, iar pe de altă parte, respectarea angajamentelor internaționale ale României.”

În textul normativ adoptat de Camera decizională, sesizăm, în primul rând, o lipsă de coerență terminologică, fiind introdusă o nouă categorie în rândul temeiurilor de expropriere, respectiv aceea a lucrărilor de interes public major. Această sintagmă nu este reluată sau definită în ansamblul actului normativ, nefiindu-i

asociate efecte juridice proprii. Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă prevede, pe rând, la art. 36 și la art. 47, utilizarea strict a formulărilor normative necesare producerii de efecte juridice:

„Art. 36

(1) Actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie.”

„Art. 47

(2) Structura articolului trebuie să fie echilibrată, abordând exclusiv aspectele juridice necesare contextului reglementării.”

Atragem atenția și asupra art. 37, care prevede necesitatea definirii terminologiei, în cazul în care aceasta nu este consacrată într-un act normativ din aceeași materie.

Art. 37 (2) Dacă o noțiune sau un termen nu este consacrat sau poate avea înțelesuri diferite, semnificația acestuia în context se stabilește prin actul normativ ce le instituie, în cadrul dispozițiilor generale sau într-o anexă destinată lexicului respectiv, și devine obligatoriu pentru actele normative din aceeași materie.

Vom reveni la pct. II.3.1.1. asupra folosirii acestei sintagme în text, cu înrâurire asupra obligațiilor pe care le are România la nivel comunitar.

Așadar, apreciem că sunt încălcate principiile conciziei și preciziei textului juridic.

În al doilea rând, arătăm că textul criticat conține două ipoteze. În primă instanță sunt definite ca lucrări de interes public major lucrările declarate de interes național și care traversează localități, drumuri județene, orașenești și comunale și asigură legăturile cu municipii, orașe și comune, fiind necesare pentru realizarea de obiective de interes local pentru dezvoltarea infrastructurii locale. Observăm o contradicție terminologică care conduce la confuzie în aplicarea normei, întrucât utilitatea publică de interes național este declarată de Guvern, pe când obiectivele de interes local pentru dezvoltarea infrastructurii locale presupun factori decizionali de la nivel local, respectiv fie consiliile județene sau Consiliul General al Municipiului București, fie o comisie compusă din președinții consiliilor județene respective, în cazul obiectivelor care depășesc limitele teritoriale ale unei singure unități administrative, potrivit art. 7 alin. (1) și (2) din legea nr. 33/1994.

Cea de-a doua ipoteză vizează ca lucrări de interes public major acele lucrări privind producția și distribuția de energie electrică și termică având ca scop

utilizarea durabilă a resurselor de apă, monopol natural de interes strategic pentru realizarea de amenajări hidroenergetice. Întrucât legea nu distinge după cum aceste lucrări sunt de interes național ori local, nici interpretul nu o poate face. Așadar, în lipsa unor criterii care să determine realul interes public major și chiar a unei definiții a acestei sintagme, formularea poate permite încadrarea în această prevedere a oricăror lucrări curente.

Curtea Constituțională reține necesitatea rigorii și preciziei în procesul de elaborare a actelor normative, pentru ca subiecții de drept să își poată însuși prescripțiile legale la care sunt ținuti prin art. 1 alin. (5) din Constituție. În Decizia nr. 473/2013, Curtea constată:

Orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate - care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist - să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu trebuie să afecteze însă previzibilitatea legii.

Totodată, faptul că normele de tehnică legislativă sunt reglementate printr-o lege obligă însăși autoritatea legiuitoare să se supună lor, în temeiul principiului supremației Constituției și legilor instituit de art. 1 alin. (5) din textul fundamental.

Totodată, Curtea a statuat, în Decizia nr. 26/2012:

Impunerea de reguli și obligații noi (...) nu reprezintă în sine o încălcare a prevederilor constituționale. Cu toate acestea, impunerea de reguli și obligații noi fără reglementarea unui termen adecvat care să permită subiectului de drept să răspundă noilor cerințe legislative reprezintă o încălcare a exigențelor constituționale sub aspectul principiului securității juridice și a principiului încrederii legitime care impune limitarea posibilităților de modificare a normelor juridice și stabilitatea regulilor instituite prin acestea.

(...) Referitor la principiul stabilității/securității raporturilor juridice, prin Decizia nr. 404 din 10 aprilie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 347 din 6 mai 2008, Curtea a reținut că, deși nu este în mod expres consacrat de Constituția României, acest principiu se deduce atât din prevederile art. 1 alin. (3), potrivit cărora România este stat de drept, democratic și social, cât și din preambulul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, astfel cum a fost interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor

Omului în jurisprudența sa. Referitor la același principiu, instanța de la Strasbourg a reținut că "unul dintre elementele fundamentale ale supremației dreptului este principiul securității raporturilor juridice". (Hotărârea din 6 iunie 2005 pronunțată în Cauza Androne împotriva României; Hotărârea din 7 octombrie 2009 pronunțată în Cauza Stanca Popescu împotriva României).

Parlamentul României a adoptat legea criticată având în conținutul său norme neclare și lipsite de previzibilitate, contrar condițiilor impuse de normele de tehnică legislativă, drept care vă solicităm să constatați neconstituționalitatea legii în ansamblul ei, în temeiul art. 8 alin. (4) din legea nr. 24/2000 coroborat cu art. 1 alin. (5) din Constituția României.

II. MOTIVE INTRINSECI DE NECONSTITUȚIONALITATE

II.1. Încălcarea art. 44 alin. (3) raportat la alin. (1) din Constituție

Articolul 44 alin. (1) din Constituție prevede:

„Art. 44 (1) Dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege.”

Mai departe, același articol instituie o excepție, de strictă interpretare și aplicare:

„Art. 44 (3) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.”

Exproprierea pentru cauză de utilitate publică este o limitare excepțională a dreptului la proprietate. Constituția mandatează legiuitorul să reglementeze, în concret, limitele acestei excepții, iar, atât Legea nr. 33/1994, cât și Legea nr. 255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local enunță explicit cauzele de utilitate publică pentru care se poate efectua exproprierea. Lipsa de previzibilitate a întinderii unei excepții înfrânge însuși caracterul intenționat excepțional al exproprierii pentru cauză de utilitate publică, întrucât permite aplicarea cu larghețe a unei prevederi, contrar intenției legiuitorului constituțional.

Textul criticat încalcă, așadar, art. 44 alin. (3) din Constituția României, motiv pentru care vă solicităm să constatați neconstituționalitatea acestuia.

II.2. Încălcarea art. 148 alin. (2) raportat la art. 35 și art. 135 alin. (2) din Constituție

Precizări prealabile. Competența Curții Constituționale în materia legilor care încalcă legislația europeană

Articolul 1 alin. (5) din legea fundamentală consacră supremația Constituției și a legilor.

Odată cu aderarea la Uniunea Europeană, cadrul normativ național se aliniază tratatului de funcționare al Uniunii și reglementărilor comunitare obligatorii, care vor avea prioritate față de legislația internă, potrivit art. 148 alin. (2) din Constituție. Cu toate acestea, legea fundamentală nu își poate pierde supremația în urma aderării la comunitatea europeană, așa cum a reținut Curtea Constituțională în decizia nr. 80/2014:

456. Din această perspectivă, Curtea reține că Legea fundamentală a statului — Constituția este expresia voinței poporului, ceea ce înseamnă că aceasta nu își poate pierde forța obligatorie doar prin existența unei neconcordanțe între prevederile sale și cele europene. De asemenea, aderarea la Uniunea Europeană nu poate afecta supremația Constituției asupra întregii ordini juridice (a se vedea în același sens Hotărârea din 11 mai 2005, K 18/04, pronunțată de Tribunalul Constituțional al Republicii Polonia).

458. Așadar, a accepta noua formulare propusă la art. 148 alin. (2) ar echivala cu crearea premiselor necesare limitării competenței Curții Constituționale, în sensul că doar actele normative care sunt adoptate în domenii ce nu fac obiectul transferului de competențe către Uniunea Europeană ar mai putea face obiectul controlului de constituționalitate, în timp ce actele normative care reglementează, din punct de vedere material, în domeniile partajate s-ar supune în mod exclusiv ordinii juridice a Uniunii Europene, fiind exclus controlul de constituționalitate asupra acestora. Or, indiferent de domeniul în care actele normative reglementează, ele trebuie să respecte supremația Constituției României, potrivit art. 1 alin. (5).

459. Astfel, Curtea constată că o asemenea modificare s-ar constitui într-o limitare a dreptului cetățenilor de a se adresa justiției constituționale pentru apărarea unor valori, reguli și principii constituționale, adică suprimarea unei garanții a acestor valori, reguli și principii, care includ și sfera drepturilor și a libertăților fundamentale.”

Raportat la cele arătate mai sus, reținem critica detaliată în cererea de reexaminare a Președintelui României cu privire la *Legea pentru completarea articolului 5 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică*, critică respinsă fără temei de legiuitor în cadrul procedurii parlamentare de reexaminare:

„În ceea ce privește evaluarea impactului asupra mediului a proiectelor publice și private care pot avea efecte semnificative asupra mediului, semnalăm că Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private

asupra mediului, prin art. 18 alin. (5) instituie o excepție de la emiterea acordului de mediu pentru proiectele care trebuie realizate din considerente imperative de interes public major, inclusiv de ordin social sau economic, și în lipsa unor soluții alternative la acestea, însă numai după stabilirea măsurilor compensatorii necesare pentru a proteja coerența rețelei Natura 2000.

Totodată, considerăm că legea supusă reexaminării trebuie reanalizată de către Parlament și din perspectiva respectării angajamentelor internaționale ale României. În acest sens, se impune a fi avute în vedere și dispozițiile Legii nr. 5/1991 pentru aderarea României la Convenția asupra zonelor umede, de importanță internațională, în special ca habitat al păsărilor acvatice, ale Legii nr. 13/1993 pentru aderarea României la Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, adoptată la Berna la 19 septembrie 1979, ale Legii nr. 58/1994 pentru ratificarea Convenției privind diversitatea biologică, semnată la Rio de Janeiro la 5 iunie 1992, ale Legii nr. 14/1995 pentru ratificarea Convenției privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a fluviului Dunărea (Convenția pentru protecția fluviului Dunărea), semnată la Sofia la 29 iunie 1994, precum și cele ale Legii nr. 389/2006 pentru ratificarea Convenției-cadru privind protecția și dezvoltarea durabilă a Carpaților, adoptată la Kiev la 22 mai 2003.”

Curtea Constituțională are a se pronunța asupra încălcării art. 148 alin. (2) privind caracterul prioritar al normelor comunitare față de cele interne, contrare celor dintâi, doar dacă valorile protejate de normele europene se reflectă în Constituția României. În acest sens, în Decizia nr. 668/2011, Curtea a reținut:

„Întrucât Curtea Constituțională nu este nici legiuitor pozitiv și nicio instanță judecătorească cu competență de a interpreta și aplica dreptul european în litigiile ce antamează drepturile subiective ale cetățenilor și fără a-și reconsidera jurisprudența menționată anterior, Curtea observă că folosirea unei norme de drept european în cadrul controlului de constituționalitate ca normă interpusă celei de referință implică, în temeiul art.148 alin.(2) și (4) din Constituția României, o condiționalitate cumulativă: pe de o parte, această normă să fie suficient de clară, precisă și neechivocă prin ea însăși sau înțelesul acesteia să fi fost stabilit în mod clar, precis și neechivoc de Curtea de Justiție a Uniunii Europene și, pe de altă parte, norma trebuie să se circumscrie unui anumit nivel de relevanță constituțională, astfel încât conținutul său normativ să susțină posibila încălcare de către legea națională a Constituției - unica normă directă de referință în cadrul controlului de constituționalitate. Într-o atare ipoteză demersul Curții Constituționale este distinct de simpla aplicare și interpretare a legii, competență ce aparține instanțelor judecătorești și autorităților

administrative, sau de eventualele chestiuni ce țin de politica legislativă promovată de Parlament sau Guvern, după caz.”

Vom urmări, în continuare, cele două criterii expuse de Curte în decizia sus-citată, în speță claritatea normei de drept european și relevanța constituțională a acesteia, în raport și cu motivele antecitate din cererea de reexaminare formulată de Președintele României.

În contextul normativ menționat, precizăm că Directiva 2000/60/CE de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei și Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică protejează dreptul la un mediu sănătos prevăzut *de art. 35 și art. 135 alin. (2) lit. e) din Constituție.*

În acord cu tendințele internaționale și europene, Constituția României consacră în mod expres dreptul fundamental la mediu sănătos. În acest sens, art. 35 din Legea fundamentală prevede:

„Art. 35 Dreptul la mediu sănătos

(1) Statul recunoaște dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic.

(2) Statul asigură cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept.

(3) Persoanele fizice și juridice au îndatorirea de a proteja și a ameliora mediul sănătos.”

În vederea garantării efectivității dreptului la mediu sănătos, Constituția României reglementează, la art. 135 alin. (2) lit. e), și obligația pozitivă a statului de a asigura „refacerea și ocrotirea mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic”.

Dispozițiile constituționale amintite sunt dezvoltate și în legea-cadru a protecției mediului, *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului*, care, împreună cu legile sectoriale din domeniu, reglementează mijloacele concrete afectate protecției dreptului fundamental la un mediu sănătos.

„Art. 1 (2) Mediul reprezintă ansamblul de condiții și elemente naturale ale Terrei: aerul, apa, solul, subsolul, aspectele caracteristice ale peisajului, toate straturile atmosferice, toate materiile organice și anorganice, precum și ființele vii, sistemele naturale în interacțiune, cuprinzând elementele enumerate anterior, inclusiv unele valori materiale și spirituale, calitatea vieții și condițiile care pot influența bunăstarea și sănătatea omului.”

Directiva 92/43/CEE (în continuare Directiva Habitate) își enunță ca scop principal

„să promoveze menținerea biodiversității luând în considerare aspectele economice, sociale, culturale și regionale, prezenta directivă contribuie la atingerea obiectivului mai general al dezvoltării durabile; întrucât respectiva menținere a biodiversității presupune uneori menținerea sau chiar încurajarea activităților umane;”

Directiva 2000/60/CE (în continuare Directiva Cadru Apă) statuează, în preambul:

„(1) Apa nu este un bun comercial oarecare, ci un patrimoniu care trebuie protejat, apărat și tratat ca atare.

...

(11) În conformitate cu articolul 174 din tratat, politica comunitară referitoare la mediu trebuie să contribuie la îndeplinirea obiectivelor de conservare, protecție și îmbunătățire a calității mediului, precum și de utilizare prudentă și rațională a resurselor naturale și trebuie să fie bazată pe principiile precauției și prevenirii și pe principiul corectării, cu prioritate la sursă, a daunelor aduse mediului, precum și pe baza principiului „poluatorul plătește”.

...

(16) Este necesară o continuare a integrării protecției și gestionării viabile din punct de vedere ecologic a apei în celelalte politici comunitare, cum ar fi cele în domeniile energiei, transportului, agriculturii, pescuitului, politicii regionale și turismului (...)

Arătăm, mai departe, că propunerea legislativă, în forma trimisă spre promulgare, instituie cadrul normativ pentru încălcarea obligației constituționale de protecție a mediului și derogă inclusiv de la cadrul normativ european care instituie garanții pentru protecția apelor și biodiversității.

Vom analiza, în continuare, dacă textul criticat încalcă prevederile directivelor și dacă, prin aceasta, încalcă dreptul constituțional la un mediu sănătos, cu raportare la cea de-a doua ipoteză reglementată, a lucrărilor de interes public major definite ca acele lucrări privind producția și distribuția de energie electrică și termică având ca scop utilizarea durabilă a resurselor de apă, monopol natural de interes strategic pentru realizarea de amenajări hidroenergetice

II.2.1. Nu orice interes public invocat este un interes public major și poate să justifice derogarea de la Directiva Cadru Apă.

Directiva Cadru Apă prevede, la art. 4, obligațiile statelor în ceea ce privește corpurile de apă:

„Art. 4 Obiective de mediu

(1) La punerea în aplicare a programelor de măsuri prevăzute în planul de gestionare a districtului hidrografic:

(a) în ceea ce privește apele de suprafață

(i) statele membre pun în aplicare măsurile necesare pentru a preveni deteriorarea stării tuturor corpurilor de apă de suprafață, sub rezerva aplicării alineatelor (6) și (7) și fără a aduce atingere alineatului (8);

(ii) statele membre protejează, îmbunătățesc și refac toate corpurile de apă de suprafață, sub rezerva aplicării punctul (iii) în ceea ce privește corpurile de apă artificiale și corpurile de apă puternic modificate cu scopul de a obține o stare bună a apelor de suprafață în termen de cel mult 15 ani de la data intrării în vigoare a prezentei directive, în conformitate cu dispozițiile prevăzute în anexa V, sub rezerva aplicării prelungirilor determinate în conformitate cu alineatul (4) și a aplicării alineatelor (5), (6) și (7), fără a aduce atingere alineatului (8); (...)

(b) în ceea ce privește apele subterane

(i) statele membre pun în aplicare măsurile necesare pentru a preveni sau a limita evacuarea poluanților în apele subterane și pentru a preveni deteriorarea stării tuturor corpurilor de apă subterană, sub rezerva aplicării alineatelor (6) și (7), fără a aduce atingere alineatului (8) și sub rezerva aplicării articolului 11 alineatul (3) litera (j);

(ii) statele membre protejează, îmbunătățesc și refac toate corpurile de apă subterană, asigură un echilibru între captările și realimentarea pânzei freatice cu scopul de a obține o stare bună a apelor subterane, în conformitate cu dispozițiile prevăzute în anexa V, în termen de cel mult 15 ani de la data intrării în vigoare a prezentei directive, sub rezerva aplicării prelungirilor determinate în conformitate cu alineatul (4) și a aplicării alineatelor (5), (6) și (7), fără a aduce atingere alineatului (8) și sub rezerva aplicării articolului 11 alineatul (3) litera (j); (...)”

Prin urmare, statele au

1. obligația negativă, de a se abține de la a deteriora starea apelor de suprafață sau subterane, respectiv de a lua măsurile, inclusiv prin cadrul normativ, pentru prevenirea și limitarea deteriorării stării apelor și

2. obligația pozitivă, de a interveni pentru a reface, a îmbunătăți și a proteja corpurile de apă.

În acest sens, Directiva Cadru Apă prevede expres excepțiile de la aceste obligații, în două ipoteze limitate și cu îndeplinirea unor condiții

„(7) Statele membre nu încalcă dispozițiile prezentei directive în cazul în care:

— nu reușesc să obțină o stare bună a apelor subterane, o stare ecologică bună sau, acolo unde este cazul, un potențial ecologic bun sau nu reușesc să prevină deteriorarea stării unui corp de apă de suprafață sau subterană ca urmare unor noi modificări ale caracteristicilor fizice ale corpului de apă de suprafață sau a schimbării nivelului corpurilor de apă subterană sau

— nu reușesc să prevină deteriorarea stării unui corp de apă de la foarte bună la bună, ca urmare a desfășurării unor noi activități de dezvoltare umană durabilă și sunt îndeplinite următoarele condiții:

(a) sunt luate toate măsurile practice pentru a atenua impactul negativ asupra stării corpului de apă;

(b) motivele pentru modificările sau schimbările respective sunt indicate și motivate explicit în planul de gestionare a districtului hidrografic, solicitat în temeiul articolului 13, iar obiectivele sunt revizuite la fiecare șase ani;

(c) motivele care stau la baza acestor modificări sau schimbări sunt de interes public major și/sau beneficiile pe care realizarea obiectivelor enunțate la alineatul (1) le aduce mediului și societății sunt mai mici decât beneficiile noilor modificări sau schimbări pentru sănătatea umană, menținerea securității umane sau pentru dezvoltarea durabilă și

(d) din motive de fezabilitate tehnică sau de costuri disproporționate, obiectivele benefice urmărite prin modificările sau schimbările aduse corpului de apă nu pot fi realizate prin alte mijloace care să constituie o opțiune mult mai bună din punct de vedere ecologic.”

Derogarea de la îndeplinirea obiectivelor este, așadar, posibilă în cele două ipoteze asupra cărora se instituie prezumția că au impact asupra corpurilor de apă: starea naturală a acestora, respectiv o nouă activitate umană - desigur cea care are un potențial de interacțiune cu corpurile de apă care trebuie determinată de la caz la caz. Mai departe, directiva condiționează cele două ipoteze de incidența a patru criterii care sunt aplicate cumulativ. Cu alte cuvinte, dacă nu s-au luat toate măsurile practice adecvate acelei activități pentru a atenua impactul negativ, dacă activitățile nu sunt indicate și motivate explicit în planul de gestionare a bazinului hidrografic, dacă motivele autorizării activității nu sunt de interes public și sau

beneficiile aduse de activitatea umană sunt inferioare beneficiului adus mediului și societății și dacă există alternative mai fezabile tehnici sau care angajează costuri rezonabile pentru protejarea corpurilor de apă, activitatea umană nu poate fi desfășurată.

Observăm, deci, că Directiva Cadru Apă instituie o prezumție că activitatea umană are impact asupra corpurilor de apă. În continuare, vom arăta cum legiuitorul, în textul criticat, răstoarnă tocmai această prezumție și transformă, astfel, excepția în regulă.

Ipoteza a doua din propunerea legislativă definește ca lucrări de interes public major acele lucrări privind producția și distribuția de energie electrică și termică având ca scop utilizarea durabilă a resurselor de apă, monopol natural de interes strategic pentru realizarea de amenajări hidroenergetice. Directiva Cadru Apă reglementează că activitatea umană, ca regulă, are impact asupra corpurilor de apă și nu este permisă, instituind excepție de strictă interpretare, permiterea activității umane doar în cazul în care se dovedește, de la caz la caz, că nu există o alternativă, că s-au luat măsuri personalizate acelei activități pentru limitarea impactului asupra apei, că este de interes public major și este motivată explicit. Contrar obligațiilor comunitare, inițiatorii propunerii de lege reglementează lucrările privind utilizarea resurselor de apă și amenajările hidroenergetice ca fiind permise necondiționat, indiferent de îndeplinirea criteriilor cumulative prevăzute de directivă și fără o evaluare individualizată a noii activități umane propuse spre autorizare. Reglementarea unei excepții ca regulă încalcă principiul „excepția este de strictă interpretare și aplicare”.

Revenim, totodată, la terminologia folosită. Am arătat, la punctul I.1., faptul că sintagma de „*interes public major*” nu se regăsește în cuprinsul Legii nr. 33/1994 și nu sunt asociate efecte specifice în sensul legii, deci, în aparență, este o eroare de tehnică legislativă în economia textului. În fapt, observăm că este folosită expres terminologia din Directiva Cadru Apă - respectiv una din condițiile care justifică excepția care permite autorizarea activității umane cu impact prezumat asupra apelor, art. 4 alin. (7) lit. c). Este vădită intenția inițiatorilor de a răsturna prezumția legiuitorului comunitar, prin stabilirea în mod absolut, a utilizării resurselor de apă și amenajărilor hidroenergetice ca fiind de interes public major.

Nu numai atât, dar propunerea legislativă urmărește în mod programatic să eludeze tocmai prevederile Directivei Cadru ape. Dovadă, în acest sens, face declarația deputatului PMP, dl. Pașcan Emil - Marius în plenul Camerei Deputaților⁽¹⁾ care, recunoscând obiecțiunile formulate de Consiliul Legislativ în aviz, de Guvern prin punctul de vedere și de Președinte prin cererea de reexaminare, arată că legislația de autorizare stă pavază în vederea protecției

mediului. Cu toate acestea, critică tocmai această legislație de protecție a mediului, oferind exemple concrete în care, fiind dovedit impactul asupra ecosistemului, acțiuni judiciare au împiedicat desfășurarea de noi activități umane, datorită impactului nefast al acestora asupra mediului. Mai mult decât atât, deputatul PSD, dl. Simonis Alfred - Robert^[2] face trimitere la anularea, prin hotărâre definitivă pronunțată de Curtea de Apel București în dosarul nr. 10058/3/2017, a autorizațiilor de construire ale hidrocentralei pe râul Jiu, în Parcul Național Defileul Jiului.

Încălcarea normelor exprese ale directivei constituie o încălcare a art. 148 alin. (2) din Constituție, motiv pentru care vă solicităm să constatați neconstituționalitatea textului criticat.

II.2.2. Determinarea interesului public major pentru un proiect sau tip de proiect cu impact asupra mediului se face de la caz la caz

Derogarea de la Directiva Cadru Apă se analizează de la caz la caz, ea nu poate fi stabilită ca o regulă generală pentru un anumit tip de proiecte, cum sunt hidrocentralele. Cu alte cuvinte, interesul public major nu poate fi stabilit în mod generic pentru un anumit tip de proiecte.

Documentul „Strategia Comună de Implementare (SCI) a Directivei Cadru Apă”^[3] confirmă acest aspect.

Curtea Europeană a clarificat că irigațiile și furnizarea apei potabile pot constitui un interes public major care poate justifica un proiect de deviere a apei în absența soluțiilor alternative (din considerente legate de sănătatea umană sau de consecințele benefice de primă importanță pentru mediu).

De asemenea, s-a remarcat că, de fapt, construirea unei hidrocentrale poate reprezenta un interes public deosebit.

În legătură cu proiectele de hidroenergie, în cadrul procesului SCI s-a ajuns la concluzia că o activitate hidroenergetică nu este în mod automat de interes public deosebit doar pentru că va genera energie regenerabilă^[4]. [pagina 66]

Și Hotărârea Curții de Justiție a UE, din 4 mai 2016(*) confirmă acest lucru:

„Pentru a pretinde că proiectul contestat este conform cu cerințele prevăzute la articolul 4 alineatul (7) din Directiva 2000/60, Republica Austria subliniază că construirea unei centrale hidroelectrice pe Schwarze Sulm are drept obiectiv dezvoltarea energiilor regenerabile. Cu toate acestea, Comisia consideră, în esență, că, prin invocarea unui astfel de argument, Republica Austria se limitează să arate că producerea de energie regenerabilă răspunde, în general, unui interes

public major, fără a specifica dacă proiectul contestat trebuia să beneficieze de derogarea de la principiul interdicției deteriorării.”

În ceea ce privește interpretarea sintagmei de „*interes public major*”, facem o serie de precizări.

În primul rând, arătăm că sintagma are un sens comparativ al noii categorii introduse de textul criticat, interesul public major fiind superior sau prevalent față de interesul public ordinar - local sau național, prevăzut la art. 5 alin. (1) (după renumerotare) din Legea nr. 33/1994. În acest sens, observăm că nu este motivată în niciun fel importanța superioară a lucrărilor de utilitate publică nou introduse față de cele existente, reglementate la art. 6, această distincție fiind una arbitrară și lipsită de fundament practic.

În al doilea rând, așa cum a reținut și Curtea de Justiție a Uniunii Europene, în decizia de speță c-364/14^[5], nu se poate invoca interesul public major în abstract, ci este necesară o analiză în concret, fundamentată științific, cu privire la proiect, pentru a conchide că sunt îndeplinite condițiile pentru a justifica exceptarea de la interdicțiile prevăzute de Directiva Cadru Apă:

„Astfel, contrar celor susținute de Comisie, guvernatorul din Stiria a analizat proiectul contestat în ansamblul său, inclusiv impactul direct și indirect al acestuia asupra obiectivelor Directivei 2000/60 și a evaluat comparativ avantajele acestui proiect și efectele negative ale acestuia asupra stării corpului de apă de suprafață al râului Schwarze Sulm. În particular, în cadrul acestei analize, el a ținut seama de faptul că acest râu prezenta o calitate ecologică foarte importantă, dar a considerat că, având în vedere diferitele avantaje preconizate ale proiectului menționat, interesul public aferent acestuia era net superior atingerilor aduse obiectivului de nedeteriorare urmărit de această directivă. Prin urmare, acesta nu s-a limitat să invoce într-un mod abstract interesul public major pe care îl prezintă producerea de energie regenerabilă, ci s-a întemeiat pe o analiză științifică detaliată și specifică acestui proiect, înainte de a concluziona că erau îndeplinite condițiile unei derogări de la interdicția deteriorării.”

Nu în ultimul rând, citând din Strategia pentru implementarea unitară a Directivei Cadru Apă^[6] privitoare la interpretarea excepțiilor prevăzute de art. 4 alin. (7) din directivă, cu privire la proiectele de hidrocentrale, în cadrul elaborării strategiei s-a concluzionat că activitățile hidroenergetice nu reprezintă neapărat un interes public major doar pentru că generează energie regenerabilă. Așadar, interesul public major trebuie să fie determinat de la caz la caz, iar nu declarat *ab initio* pentru toate proiectele privind utilizarea resurselor de apă și amenajările hidroenergetice. În acest sens, documentul instituie un test pentru a determina dacă sunt îndeplinite condițiile cumulative de la art. 4 alin. (7) pentru încadrarea

în excepție^[7]. Astfel, dacă în urma testului rezultă că energia electrică poate fi generată, alternativ hidroenergiei, prin energie eoliană, geotermală, solară etc. cu un impact mai mic asupra mediului, acestea vor fi preferabile, iar activitatea umană care afectează corpurile de apă nu se încadrează în excepția prevăzută la art. 4 alin. (7).

II.2.3. România are deja declanșată procedura de infringement pentru construirea de MHC-uri pe râurile de munte

Față de România este deja declanșată o procedură de infringement privind Aplicarea incorectă a Directivei 2000/60/CE stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, a art. 4 alin. (3) TUE și a Directivei 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, în procesul de autorizare a microhidrocentralelor din România. (Cauza 2015/4036^[8])

Comisia reclamă încălcarea sistemică de către autoritățile române a Directivei 2000/60/CE de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei („Directiva 2000/60/CE” sau „Directiva-cadru privind apa” – [art. 4 alin. (1) litera (a) pct. (i), coroborat cu Anexa V, art. 4 alin. (7)], a art. 4 alin. 1 (3) TUE și a Directivei 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică („Directiva 92/43/CEE” sau „Directiva Habitate”) [art. 6 alin. (2) și (3)] în procesul de autorizare a construcției microhidrocentralelor pe cursuri montane de apă din România.

Textul criticat încalcă art. 148 alin. (2) raportat la art. 35 și art. 135 alin. (2) lit. e) din Constituția României, motiv pentru care vă solicităm să constatați neconstituționalitatea acestuia.

În drept, ne întemeiem sesizarea pe dispozițiile art. 134, alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților, cât și pe dispozițiile art. 15, alin. (1) și (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

[1] <http://cdep.ro/pls/steno/steno2015.video?sursa=1&idl=1>, înregistrarea ședinței plenului Camerei deputaților din data de 24.06.2020, min. 53.00.

[2] Idem, min. 56.00.

[3] http://www.rowater.ro/TEST/Ghid%20Art.4.7_DCA_%20RO.pdf

[4] <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=177722&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=320623>

[5] <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=177722&pageIndex=0&doclang=ro&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=6970692>, par. 80.

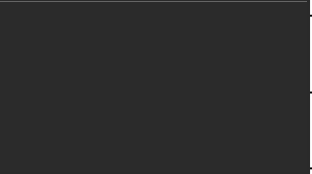

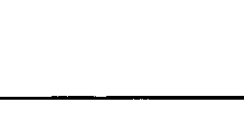
[6]https://circabc.europa.eu/sd/a/c0352ec3-9f3b-4d91-bdbb939185be3e89/CIS_Guidance_Article_4_7_FINAL.PDF, p. 59, rândurile 1697 - 1699.

[7] Idem, p. 49 și urm.

[8]http://storage07.transcoder.rcs-rds.ro/storage/2018/06/22/929443_929443_Scrisoare-Comisie-Europeana-catre-Guvernul-RoMANIEI.pdf

TABEL CU SEMNĂTĂRII SESIZĂRII LA
CURTEA CONSTITUTIONALĂ A LEGII PENTRU COMPLETAREA
ART.5 DIN LEGEA NR 33/1994 PRIVIND EXPROPRIEREA
PENTRU CAUZA DE UTILITATE PUBLICĂ.

(PLx244/2019)

Nr. crt.	Nume	Semnătura
1.	Roman Florin Claudiu	
2.	Achiței Vasile Cristian	
3.	Alexe Costel	
4.	Anastase Roberta Alma	
5.	Andrei Alexandru Ioan	
6.	Andronache Gabriel	
7.	Ardelean Ben Oni	
8.	Balan Ioan	
9.	Balint Liviu	
10.	Banias Mircea	
11.	Bica Dănuț	
12.	Bodea Marius	
13.	Bode Lucian Nicolae	
14.	Boroianu Robert Aurel	
15.	Borza Remus	
16.	Buican Cristian	

17.	Burciu Cristina	
18.	Bumb Sorin-Ioan	
19.	Calista Mara Daniela	
20.	Calotă Florică Ică	
21.	Cîmpeanu Sorin	
22.	Cherecheș Florica	
23.	Cherecheș Viorica	
24.	Cozmanciuc Mugur	
25.	Constantin Daniel	
26.	Culeafă Mihai	
27.	Cupșa Ioan	
28.	Dobre Victor Paul	
29.	Dobrovie Matei	
30.	Fădor Angelica	
31.	Florea Damian	
32.	Găină Mihăiță	
33.	Gheorghe Daniel	
34.	Gheorghe Tinel	
35.	Gheorghiu Bogdan	
36.	Ghilea Gavrilă	
37.	Giugea Nicolae	
38.	Gudu Vasile	
39.	Hărătau Elena	

40.	Heiuș Lucian	
41.	Huțucă Bogdan Iulian	
42.	Ioniță Antoneta	
43.	Ionescu George	
44.	Leoreanu Laurențiu	
45.	Lungu Tudorița	
46.	Mareș Mara	
47.	Mihalescul Dumitru	
48.	Moldovan Sorin-Dan	
49.	Neagu Nicolae	
50.	Nicoară Romeo Florin	
51.	Olar Corneliu	
52.	Oprea Dumitru	
53.	Oros Nechita-Adrian	
54.	Palăr Ionel	
55.	Pet cu Toma-Florin	
56.	Pirtea Marilen	
57.	Popescu Pavel	
58.	Popescu Virgil Daniel	
59.	Preda Cezar	
60.	Predoiu Marian-Cătălin	
61.	Prișcă Razvan Sorin	
62.	Raetchi Ovidiu- Alexandru	

63.	Răcuci Claudiu Vasile	
64.	Romanescu Cristinel	
65.	Săftoiu Ana- Adriana	
66.	Schelean-Somfelean Valeria Diana	
67.	Sighiartău Robert Ionatan	
68.	Stamatian Vasile Florin	
69.	Sitterli Ovidiu Ioan	
70.	Surgent Marius	
71.	Stroe Ionut Marian	
72.	Șișcu George	
73.	Șovăială Constantin	
74.	Ștefan Ion	
75.	Știrbu Gigel Sorinel	
76.	Tabugan Ion	
77.	Frâilă Cristina	
78.	Turcan Raluca	
79.	Varga Glad-Aurel	
80.	Varga Vasile	
81.	Vilceanu Dan	
82.	Voicu Mihai	

TABEL

CU SEMNĂTURII SESIZĂRII LA CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A LEGII PENTRU COMPLETAREA ART. 5 DIN LEGEA NR. 33/1994
PRIVIND EXPROPRIEREA PENTRU CAUZĂ DE
UTILITATE PUBLICĂ (PL 244/2019)

Nr. Crt.	DEPUTAT	SEMNĂTURA
	CUPȘA IONU	
	Chereches Florica	
	Șulea Gavala	

TABEL CU SEMNĂTĂRII SESIĂRII LA CORTEA
 CONSTITUTIONALĂ A ROMÂNIEI A LEGII PENTRU
 COMPLETAREA ART. 5 DIN LEGEA NR 33/1994 PRIVIND
 EXPROPIEREA PENTRU CAUZA DE UTILITATE PUBLICĂ

NR.	DEPUTAT	SEMNĂTURĂ	PARTID
1.	ARSU ALIN-IONUȚ		USR
2.	BARNA ILIE-DAN		USR
3.	BENGA TUDOR-VLAD		USR
4.	BOTEZ MIHAI-CĂTĂLIN		USR
5.	BULAI IULIAN		USR
6.	CHICHIRĂU COSETTE-PAULA		USR
7.	COSMA LAVINIA-CORINA		USR
8.	DAN NICUȘOR-DANIEL		Afiliat USR
9.	DEHELEAN SILVIU		USR
10.	DRULĂ CĂTĂLIN		USR
11.	DURUȘ VLAD-EMANUEL		USR
12.	ION STELIAN-CRISTIAN		USR
13.	IURIȘNIȚI CRISTINA-IONELA		USR
14.	LUPESCU DUMITRU		USR
15.	MOȘTEANU LIVIU-IONUȚ		USR
16.	NĂSUI CLAUDIU-IULIUS-GAVRIL		USR
17.	POP RAREȘ-TUDOR		USR
18.	POPESCU NICOLAE-DANIEL		USR
19.	PRISNEL ADRIAN-CLAUDIU		USR
20.	PRUNĂ CRISTINA-MĂDĂLINA		USR
21.	RĂDULESCU DAN-RĂZVAN		USR
22.	RODEANU BOGDAN-IONEL		USR
23.	SEIDLER CRISTIAN-GABRIEL		USR
24.	STANCIU-VIZITEU LUCIAN-DANIEL		USR
25.	UNGUREANU EMANUEL-DUMITRU		USR
26.	VLAD SERGIU-COSMIN		USR
27.	ZAINEA CORNEL		USR
28.			
29.			
30.			